

Tram de la Via Augusta

Polinyà

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	La via Augusta en el terme de Polinyà es podria resseguir des del terme de Palau-solità i Plegamans, a l'altura de l'Hostal del Fum, en part coincidint amb el camí ral o camí de Sant Jaume.
Alçada:	111-174
Coordenades:	
Latitud:	41.559206082199
Longitud:	2.1668378644119
UTM Est (X):	430525
UTM Nord (Y):	4601173

Classificació

Número de fitxa	08167 - 18
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Romà
Segle	II-I
Estat de conservació	Regular
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya
Número inventari	13961
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Privada accessible
Titular:	Ajuntament de Polinyà
Autoria de la fitxa	Ainhoa Pancorbo Picó
Data de registre de la fitxa:	dj., 17/12/2020 - 11:09

Descripció

A partir de diversos trams coneguts de la Via Augusta al terme municipal de Palau-solità i Plegamans i de la documentació escrita coneguda, es creu que ben probablement, aquesta via romana en un dels seus ramals creuaria el terme municipal de Polinyà transversalment. Tanmateix, en el terme municipal pròpiament no s'ha dut a terme cap intervenció arqueològica que permeti documentar físicament aquesta via.

La presència de les vil·les romanes del Camp d'en Ventura Oller o de can Marata, apunten que, si més no, un ramal de la via passaria pel terme. Així ho sembla confirmar els diversos esments, ja en època medieval, del camí ral en indrets per on seria lògica la continuïtat de la via romana des dels trams coneguts.

En aquest sentit, es coneix de sempre el tram del camí ral de Sabadell que des del Parc de l'Hotel del Fum (Palau-solità i Plegamans) travessa els camps de can Gavarra en sentit nord-est a sud-oest, continuant pel camí de Gallecs, pel carrer de Ramoneda, el carrer Major i finalment seguint el camí de la font de la Mare de Déu fins arribar al terme municipal de Sabadell.

Història

Es tracta d'una de les calçades més importants que els romans van establir en la seva xarxa de comunicacions. En bona part seguia una ruta ja vella, que havia estat coneguda amb el nom de via Heraklea. Enllaçava Roma amb Gades (Cadis) i durant l'imperi prengué el nom de Via Augusta o dels vasos apol·linars, perquè a finals del segle XIX a Vicarel·lo (Itàlia) es van trobar quatre vasos de plata dedicats a Apol·lo que duïen gravats els noms de totes les parades de la ruta des de Roma fins a Gades (Cadis), i les distàncies en milles romanes que separaven un lloc de l'altre.

Aquesta important calçada travessava Catalunya, de la qual era l'eix bàsic de comunicacions. La seva ruta és coneguda a través de l'itinerari d'Antoní, els vasos apol·linars i alguns mil·liaris. A partir de l'estudi cartogràfic i arqueològic s'han pogut situar molts dels noms que figuren al seu trajecte i que es corresponen amb ciutats i viles actuals. En època republicana tenia un primer recorregut que baixava des del Summum Pyreneum (Portús-Panissars) i travessava Catalunya per l'interior, passant pel Vallès i realitzant el següent itinerari: Summum Pyreneum (El Portús), Deciana, Iuncaria (La Jonquera), Cinniana, Gerunda (Girona), Seterrae (Hostalric?), Praetorium (Llinars?), Semproniana (Granollers), Arraona (barri de la Salut de Sabadell), Ad Fines (Martorell), etc.

També s'han anat descobrint un gran nombre d'elements que documenten l'organització de vies "secundàries" interiors. El traçat interior de la Via Augusta, passava per l'actual terme municipal de Palau-solità i Plegamans, en el tram comprès entre les mansions de Semproniana (Granollers) i Arraona (barri de la Salut de Sabadell). Entre aquests dos punts se sap que la via passava per Lliçà de Vall, creuava el camí de la Creu de Baduell (que anava de Mollet a Caldes de Montbui per la serra de Plegamans), seguia per Can Molar, Can Viola, arribava a Gallecs, travessava el camí de Mollet a Plegamans (a dalt de la serra) i descendia cap a la vall de la riera de Caldes justament a l'Hostal del Fum, on creuava la riera i la via s'enfilava a la serra pel lloc més practicable de la timba. En aquest punt es poden observar encara les restes, gairebé enterrades, del que sembla ser un antic forn de ceràmica i pels voltants es poden trobar amb facilitat fragments de ceràmica. Finalment la via, ja a dalt de la serra a ponent de la riera de Caldes, es trobava amb el camí carener de Mogoda a Sentmenat i seguia de dret cap a Polinyà. Avui dia aquest important testimoni arqueològic encara es pot seguir en molts trams.

En el terme municipal de Palau-solità i Plegamans es situa una important cruïlla de camins romans, concretament en l'Hostal del Fum. Allà mateix i abans de travessar la riera de Caldes, la Via Augusta enllaçava amb la via interior que anava del municipi d'Aquae Calidae (Caldes de Montbui) fins a la colònia de Barcino, l'anomenat posteriorment Camí Ral o Reial. Molt a prop d'aquesta cruïlla hi havia, al nord, la important vil·la romana de Boada, i al sud una altra possible vil·la (Can Veira) i un altre hostal (Can Jomet).

Bibliografia

AULADELL MARQUÈS, J. "Uns primers colons romans a Boada Vell". *Quatrepins, Quaderns de Cultura*. 9.

CASTELLS MANENT, T. "La via Augusta al Vallès Central". *Quatrepins, Quaderns de Cultura*. 14

CASTELLVÍ, G.; COMPS, J.P.; KORTABA, J.; PEZIN, A.. 1987. "Voies romaines du Rhône à l'Ebre: Via Domitia et Via Augusta". A: *Documents d'Archéologie Française*. París: Éditions de la Maison des Sciences de l'Homme, 1987

ESTRADA GARRIGA, J. "Can Mulà, de Gallecs (Mollet del Vallès)". *Butlletí Agrupació Excursionista de Granollers*.

ESTRADA, J. 1969. *Vías y poblamiento romanos en el territorio del Área Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: Comisión de Urbanismo B-65.

MAYER, M.; RODÀ, I. 1984. *La romanització del Vallès segons l'epigrafia*. Sabadell: Museu d'Història de Sabadell.

MIRÓ, C.; FOLCH, J.; MENÉNDEZ, F.X. 1987. "El procés de romanització al curs mig de la riera de Caldes (Vallès Occidental), estat de la qüestió". A: *Actes de les I Jornades Internacionals d'Arqueologia romana*. Granollers.

MORET PUJOL, Lourdes. 2009. Memòria científica. Intervenció arqueològica preventiva a la finca situada a la Parcel·la 7, Polígon 9 de Palau-Solità i Plegamans. Jaciment de la Via Augusta-Camí Ral de Sabadell. 2009, Arxiu: Servei d'Arqueologia i Paleontologia.

MUÑOZ, Vanessa. 2013. Memòria d'intervenció arqueològica. Riera de Caldes II - Sector Serveis. Palau-Solità i Plegamans. (Vallès Occidental). Mem. Núm.: 10651

PALLÍ AGUILERA, F. 1985. *La Vía Augusta en Cataluña*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

PARDO, J.. "Transformació del paisatge i organització del poblament en època romana al Vallès Oriental". *Limes*. 0

SAURA, P. "Primeres dades sobre el poblament romà de Santa Perpètua de Mogoda". *Estudios de la Antigüedad*. 3

Enllaços d'interès:

[Inventari de Patrimoni Arqueològic. Departament de Cultura de la Generalitat de...](#)

